

European Committee
for Home-based Priority
Action for the Child
and the Family
EUROCEF - Strasbourg

wiele radości. Między pracą umysłową był również czas na wypicie wspólnej kawy, co również sprzyjało integracji, a także rozluźnianiu atmosfery, która na początku była dość napięta.

Kolejnym punktem spotkania było przedstawienie przez panią Mascha Join - Lambert celów podjęcia programu. Mianowicie stworzono go po to, żeby:

- 1) **stać się partnerami jako obywatele** - nacisk położony na partnerskie relacje pomiędzy pracownikami socjalnymi, pedagogami a całym społeczeństwem.
- 2) **odnaleźć samych siebie** - wielkie wyzwania, które nas czekają będą wyzwały pytania: kim jesteśmy? i co robimy? W naszej pracy będziemy spotykać się z różnymi problemami, które będą przypominały nam problemy w naszych własnych rodzinach. Dlatego należy umiejętnie wykorzystać te nasze osobiste doświadczenia po to, aby lepiej słuchać i rozumieć ludzi.
- 3) **podtrzymać ideały praw człowieka** - praca społeczna to kwestia posiadania ideałów praw człowieka, o których nie należy zapominać. Musimy pamiętać o sytuacjach, w których bardzo często spotkamy się z rozczarowaniem i niesprawiedliwością. Ważne są osobiste doświadczenia wspomniane w punkcie drugim, z których trzeba stworzyć praktyczne, konstruktywne metody działania.
- 4) **stresy codziennego życia nie były wymówką, żeby nic nie robić** - chodzi tutaj o pokłady sił, które tkwią w człowieku. Na naszej drodze często będziemy spotykać przeszkody i ważne jest, aby się im nie poddać. Należy stawiać opór sytuacjom i budować pewność siebie.
- 5) **współpracować i stworzyć sieć wzajemnego zachęcania się do działania** - kontakt i współdziałanie z innymi ludźmi to podstawa. Świadomość tego, że możemy liczyć na siebie i wymieniać się doświadczeniami.

Podkreśliła także, że tym czego nie możemy utracić w naszej pracy jest **entuzjazm i współczucie**.

Po przerwie nadszedł czas na tzw. „burzę mózgów”, czyli wspólnymi siłami określaliśmy, z czym

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUK O ZDROWIU

Kreatywność i Innowacje, czyli pierwsze spotkanie studentów w polskiej stolicy. 19-20 maja, 2009

W Warszawie odbyło się pierwsze spotkanie dla polskich studentów w ramach międzynarodowego programu: **Innowacje Społeczno - Wychowawcze we Wspieraniu Rodzicielstwa i Walce z Wykluczeniem**. Jest to projekt, który łączy ludzi na różnym poziomie kształcenia uniwersyteckiego i doświadczenia zawodowego. To połączenie sił studentów z Polski, Francji, Niemiec i Belgii. W stolicy oprócz nas pojawili się studenci z Kielc, Torunia oraz Warszawy. My, zielonogórzanie, znaleźliśmy się tam dzięki pomocy i wsparciu dr Grażyny Gajewskiej z Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu, Zakładu Opieki, Terapii i Profilaktyki Społecznej w Zielonej Górze.

Spotkaniu przewodniczył Pierre Klein z ruchu ATD Czwarły Świat. Człowiek niezwykle uprzejmy, wesoły i w pełni oddany temu co robi. Byli także obecni: Masha Join - Lambert, która należy do Stowarzyszenia Haus Neudorf w Brandenburgii, Florian Carravata z Instytutu ATD we Francji, Joanna Staręga-Piasek - dyrektor Instytutu Rozwoju Służb Społecznych, Barbara Orzełowska z Eurocef, a także wolontariusze ATD. Odwiedziła nas również pani Maria Kolankiewicz.

Spotkanie rozpoczęło się od wzajemnego zapoznania się wszystkich uczestników. W tym celu zostały przeprowadzone zabawy integracyjne, przy których było

kojarzą nam się pojęcia: innowacja i walka z ubóstwem, w celu wypracowania konkretnych działań. Jak wiadomo rok 2010 będzie Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym. W związku z tym zostały wyróżnione do zrealizowania cele. Na poziomie UE są nimi:

- > Uznanie praw człowieka - uznanie podstawowego prawa osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym do godnego życia i do pełnego uczestnictwa w życiu społeczeństwa.
- > Wspólna odpowiedzialność i uczestnictwo - konsultowanie tego, co robi się na rzecz osób biednych.
- > Spójność - uświadomienie sobie korzyści płynących dla całego społeczeństwa z pomocy biednym.
- > Zaangażowanie i konkretne działania - podkreślenie silnego zaangażowania politycznego UE i państw członkowskich na rzecz wywarcia decydującego wpływu na likwidację ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz propagowania tego zaangażowania i działań na wszystkich szczeblach sprawowania władzy.

Działania, jakie należy podjąć na poziomie narodowym, to przede wszystkim:

- > Kraj ma wybrać osoby, które będą odpowiedzialne za rok 2010.
- > Należy stworzyć strategię działania (Ministerstwo pracy i Polityki Społecznej).
- > Główne priorytety to pomoc dzieciom i osobom starszym.

Kolejnym punktem było przedstawienie przez wolontariuszki ATD projektu „Bądźmy tym pokoleniem, które położy kres nędzy w Europie i na całym świecie”. Program ten jest przeznaczony dla pokolenia między 20 a 30 rokiem życia. Zamierzeniem jego jest, aby dorastająca młodzież wyszła na spotkanie dzieci (wolontariat, biblioteki uliczne). W trzech grupach pracowaliśmy nad konkretnymi działaniami, które mogłyby posłużyć do walki z ubóstwem. Na koniec obejrzelśmy bardzo ciekawy film pt.: *50 lat walki z nędzą*, który przedsta-

wiał historię powstania ATD i założyciela tego stowarzyszenia Ojca Józefa Wrześnińskiego.

Po dniu pełnym wrażeń i ciężkiej pracy, nadszedł czas na odpoczynek. Każdy z nas spał u warszawskich studentów, którzy zaproponowali swoją gościnę. Wieczorem wspólnie wybraliśmy się na spacer po Warszawie. Mimo zmęczenia, które zaczęło nam doskwierać nie odmówiliśmy sobie przechadzki po starym mieście.

Następnego dnia pracę zaczęliśmy od wypisania osób, które naszym zdaniem wprowadziły innowacje w nasze życie, wśród nich byli m.in. Jan Paweł II, Marek Kotański, czy Ghandi, ale także Jarosław Przeperski, Jurek Owsiak czy Walt Disney.

Po tym zadaniu odbyło się spotkanie z panią Joanną Starągą - Piasek, która w swoim wystąpieniu zwróciła uwagę na trzy istotne poziomy wprowadzenia innowacji. Po pierwsze - państwo jako całość, po drugie - różne grupy społeczne i zawodowe i po trzecie - człowiek, czyli ja sam.

W dalszej części były przedstawiane przykłady współczesnych polskich innowacji. Jako pierwszy wystąpił Tomasz Zdrojewski, należący do Grupy Pedagogiki i Animacji Społecznej Praga Północ (www.gpas.org.pl). Opowiadał on o działalności pedagoga ulicy, którego głównym zadaniem jest wchodzenie w środowisko dzieci ubogich i wyprowadzanie ich do społeczeństwa. Praca pedagoga ulicy polega na możliwie częstej obecności w danym środowisku, zabawa z dziećmi, mediacja z rodziną dziecka, uczenie umiejętności życia w społeczeństwie poprzez wyjścia do kina, teatru itp.

Kolejnym przykładem innowacji była Konferencja Grupy Rodzinnej, o której opowiedziała Angelika Bartkowiak z Fundacji Nadzieja Dla Rodzin działającej w Toruniu (www.kgr.org.pl). KGR jest to spotkanie jak największej liczby członków rodziny, która spotyka się po to, aby we własnym gronie podjąć próbę rozwiązania problemu jaki się w niej pojawił. Głównym celem KGR jest stworzenie planu, który ma doprowadzić do rozwiązania problemu. Organizacja spotkania jest wspierana przez koordynatora, który nie jest powiązany z

rodziną zawodowo i prywatnie. Jego zadaniem jest pomoc rodzinie, ale tylko i wyłącznie w sytuacjach, kiedy rodzina nie jest w stanie samodzielnie poradzić sobie w danej sytuacji. Koordynator musi przyjąć postawę służby wobec rodziny i jednocześnie pozwolić jej na jak najbardziej samodzielne działanie.

Trzecim przykładem był Ośrodek Wsparcia Rodziny w Warszawie (www.reintegracja.pl). O jego działalności i zadaniach opowiedziała pani Maria Dymek. W skład Ośrodka wchodzi Dom Dziecka i Ośrodek Reintegracji Rodziny. Główną istotą jest zrealizowanie rocznego programu powrotu dziecka do rodziny. Składa się on z 6 punktów:

- 1) Rozmowa z rodzicami na temat tego, czym są zmiany.
- 2) Zbadanie historii rodziny i stworzenie genogramu rodziny.
- 3) Opracowanie planu dotyczącego zmiany siebie.
- 4) Realizacja planu.
- 5) Rozwijanie u rodziców umiejętności społecznych i wychowawczych.
- 6) Wspólny wyjazd rodziców i dzieci.

W tym celu Ośrodek prowadzi następujące działania:

- a) Psychoedukacja i szkolenia w zakresie pracy z rodziną.
- b) Psychoedukacja dla rodziców i wychowawców w zakresie rozwoju dziecka i trudności wychowawczych.
- c) Warsztaty Rozwoju Osobistego.
- d) Konsultacje i Superwizje pracy z rodziną.
- e) Wyjazdy terapeutyczne dla rodziców z dziećmi.
- f) Mediacje rodzinne.
- g) Konsultacje i poradnictwo psychologiczne.
- h) Terapia rodzinna.

To byłoby wszystko - w skróconej wersji tego, co działo się na pierwszym spotkaniu w ramach projektu. Kolejne odbędą się na początku października również w Warszawie. Następne odbędą się w Poczdamie w Niemczech oraz Nanterre we Francji. Mamy nadzieję, że ta współpraca przyniesie owocne skutki i przyczyni się do zmniejszenia ubóstwa w naszym kraju. Wszystko przed nami!

Sylwia Bartczak

(Wraz ze mną byli tam obecni: Anita Dudek, Klaudia Felińska, Rafał Gałka z OiPNS)

> IV edycja Programu Profilaktycznego „Słoneczniej”

Po raz czwarty zrealizowano z inicjatywy Prof. Grażyny Miłkowskiej - Kierownika Zakładu Opieki, Terapii i Profilaktyki Społecznej - **Program Profilaktyczny Słoneczniej** adresowany do młodzieży szkół gimnazjalnych, jej rodziców i nauczycieli. Do inicjatywy również dołączyły: Komenda Miejska Policji, Fundacja „Bezpieczne Miasto”, Urząd Miasta w Zielonej Górze oraz gimnazja zielonogórskie.

Cele programu profilaktycznego *Słoneczniej* obejmują:

> tworzenie środowiskowego programu profilaktyki w zakresie przeciwdziałania zachowaniom agresywnym młodzieży i innym formom patologii społecznej w okresie dorastania,

> podnoszenie wiedzy i kompetencji nauczycieli, uczniów, rodziców oraz studentów w zakresie przeciwdziałania podejmowaniu czynników ryzyka przez młodzież w okresie dorastania,

> wskazanie szkołom możliwości korzystania z zasobów uczelni (ludzkich i programowych) w opracowaniu i realizowaniu programów profilaktycznych,

> włączanie pracowników i studentów Wydziału Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Zielonogórskiego w tworzenie środowiskowego systemu profilaktycznego,

> rozwijanie współpracy między Władzami Miasta, Policją, szkołami gimnazjalnymi a Uniwersytetem; podejmowanie wspólnych działań na rzecz zapobiegania niedostosowaniu społecznemu młodzieży (szczególnie zachowaniom agresywnym),

> wskazanie szkołom propozycji działań wzbogacających szkolne programy profilaktyki,

> integracja środowiska lokalnego na rzecz zapobiegania agresji,

> wyłanianie liderów środowiskowych do pracy nad przeciwdziałaniem agresji,

> wdrażanie studentów do podejmowania działalności profilaktycznej w środowisku lokalnym.

W poprzednich latach (2006-2008) w ramach programu przeprowadzono szereg działań: zrealizowano warsztaty dla młodzieży dotyczące kształcenia umiejętności psychospołecznych, zaproponowano wykłady dla nauczycieli i rodziców skoncentrowane na przeciwdziałaniu problemom wychowawczym oraz zaburzeniom zachowania - na które zaproszono specjalistów z zakresu profilaktyki - Prof. dr hab. Joannę Danilewską, Joannę Szymańską, Bożenę Gwizdek oraz Teresę Soltys. Wykłady były również realizowane przez pracowników Uniwersytetu Zielonogórskiego. W ramach współpracy z Gazetą Lubuską ukazywały się cotygodniowe artykuły prasowe - dotyczące problematyki wychowawczej i profilaktycznej, przygotowane przez pracowników Zakładu Opieki, Terapii i Profilaktyki Społecznej.

Od ubiegłego roku zmieniono konwencję programu - włączając w jego organizację poszczególne gimnazja, co spowodowało większą aktywizację i integrację nauczycieli, uczniów oraz przedstawicieli różnych instytucji w Zielonej Górze.

Tegoroczna IV edycja Programu Profilaktycznego „Słoneczniej” objęła comiesięczne wykłady dla mieszkańców Zielonej Góry - rodziców młodzieży w okresie adolescencji, a tematyka wykładów związana była z problemami wieku dorastania, czynnikami ryzyka, uwarunkowaniami agresji nastolatków, sposobami rozpoznawania zaburzeń w zachowaniu młodzieży, pomocy dziecku i rodzinie. Wykłady odbyły się w ramach corocznej **Akademii dla rodziców** prowadzonej przez prof. Grażynę Miłkowską (dodatkowo - konsultacje dla rodziców w ramach punktu konsultacyjnego).

Zostały również przeprowadzone przez studentów Opieki i Profilaktyki Niedostosowania Społecznego - zajęcia warsztatowe w gimnazjach, poświęcone kształceniu umiejętności gimnazjalistów w zakresie: radzenia sobie z własną agresją, rozpoznawania zachowań agresywnych oraz kształcenia umiejętności intrapsychicznych i interperonalnych.

Nową inicjatywą było przeprowadzenie przez Andrzeja Kołodziejczyka (trenera Polskiego Towarzystwa Psychologicznego) szkolenia młodzieżowych liderów ds. profilaktyki, skoncentrowane na przygotowaniu gimnazjalistów do włączania się i podejmowania działań profilaktycznych w swoich szkołach przy współpracy pedagogów szkolnych.

W programie zrealizowano też szereg zadań o charakterze poznawczym i sprawnościowym, w których realizację i przygotowanie zaangażowane były same gimnazja. W miesiącach marzec- maj odbyły się: **gimnazjalne zawody pływackie** (organizator: Gimnazjum nr 1), **zawody rowerowe połączone z wiedzą o ruchu drogowym** (organizator: Gimnazjum nr 1), **Mówię: NIE, czyli konkurs antypatologiczny**, **rozgrywki w piłkę siatkową** (organizator: Gimnazjum nr 6), **turniej strzelecki** (organizator: Komenda Miejska Policji) oraz **bieg patrolowy** (organizator: Gimnazjum nr 2), który odbył się w Parku Piastowskim.

Po raz drugi zorganizowano **Festiwal Profilaktycznych Form Teatralnych** (organizator: Gimnazjum nr 5) - gdzie widzowie mogli zobaczyć następujące spektakle profilaktyczne: **Biało - czarne** Gimnazjum nr 1, **Pozycja kaczk** Gimnazjum nr 2, **Czerwona kartka** Gimnazjum nr 3, **Dzieci z żelaza** Gimnazjum nr 4, **List Beaty** Gimnazjum nr 5, **Historia pewnej znajomości** Gimnazjum nr 6, **Mam marzenia więc nie biorę** Gimnazjum nr 7, **Wyliczanka** Gimnazjum nr 8. Tematyka prezentacji młodzieży koncentrowała się na różnych zagrożeniach z którymi mogą zmagać się młodzi ludzie.

Całość programu zwieńczono **IV Gimnazjadą 2009, czyli Turniejem Gimnazjów o Puchar Prezydenta Miasta**, który odbył się 22.05.2009 w Auli Uniwersytetu Zielonogórskiego, gdzie podsumowano dokonania zielonogórskich gimnazjów oraz zaprezentowano programy artystyczne promujące daną szkołę. Zwycięska szkoła - **Gimnazjum nr 6** - otrzymała Puchar Prezydenta Miasta, drugie miejsce zajęło Gimnazjum nr 2 i miejsce trzecie Gimnazjum nr 4. Wszystkie gimnazja biorące udział w programie otrzymały nagrody finansowane ze środków Urzędu Miasta w Zielonej Górze.

Niewątpliwie, zrealizowane działania łączą w sobie holistyczne podejście do profilaktyki agresji - uruchamiające niezbędne obszary skoncentrowane na: uczniach gimnazjów oraz włączające studentów, rodziców, kadrę nauczycielską, kadrę naukową i instytucje społeczne. Inicjatywa ta podkreśliła istotę podejścia systemowego w skutecznym zapobieganiu i niwelowaniu zachowań agresywnych.

Programowi przyświecał cel: **Chcemy się wspólnie bawić, uczyć, doskonalić i zwyciężać z pozowaniem zasad „Fair play”.**

Lidia Wawryk